

FASCINATIE

Fascinatie en betovering, twee woorden met een zelfde betekenis en voor mij geven die twee woorden ook precies het spanningsveld weer.

Heel bijzonder dat de hier exposerende kunstenaars dat thema gebruikt hebben als insteek voor hun eigen werk en voor het gezamenlijk werken aan een kunstwerk.

Want veel kunstenaars – bijna allemaal – werken heel individueel, vanuit een eigen expressie, interesse, wereldbeeld noem maar op.

De kunstenaar wil zijn beeld en fascinatie vorm geven maar hier ook elkaars fascineren en inspireren.

En dat maakt het ook heel spannend hoe deze tentoonstelling tot stand is gekomen en wat we nu zien als het eindresultaat.

Want 34 individualisten aan het werk laten gaan met een thema en met elkaar dat zal wat tijd, inspanning, energie gekost hebben maar levert nu wel een zeer bijzondere expositie op. Fascinatie is een veelzijdig begrip, er is geen eenduidigheid en dat maakt deze expositie spannend – betoverend.

In de eerste plaats heeft een kunstenaar zijn eigen individuele persoonlijke beleving, zijn eigen fascinatie waarmee hij/zij wil betoveren....., een boodschap heeft..... en aan de slag wil om iets heel moois te maken..... en dan ontstaat er het idee om je eigen fascinatie en die van een andere kunstenaar te bespreken, elkaar te inspireren en te kijken wat dat oplevert. Het is een thema wat vragen oproept. Dat is spannend natuurlijk en je moet op onderzoek uitgaan. Wat vindt de ander, wat vind ik daarvan, welke vorm kiezen we, welk verhaal vertellen we elkaar.

De resultaten hier in de Bergkerk vormen de som van al deze zeer diverse vormen van samenwerken – samen gefascineerd zijn door de ander – en hebben er misschien toe geleid dat er nog grotere en diepere expressie getoond wordt.

Ik laat me verrassen..... en ik ben nieuwsgierig, kijk en ervaar en wordt “betoverd – zo u wilt gefascineerd” door de kleuren en beelden die op me afkomen.

Het decor van deze prachtige Bergkerk leent zich fantastisch voor het maken van een boeiende wandeling langs de betovering van een schilderij, het kleurrijke keramiek of een bijzonder kunstwerk of combinaties van de kunstwerken en de kunstenaars.

Waarom heeft het Platform Deventer Kunstenaars deze tentoonstelling georganiseerd en waarom juist dit boeiende thema. Het heeft mij in ieder geval aan het denken gezet over wat mij fascineert.

Ik ben op onderzoek gegaan.....

Volgens Gombrich is kunst, cultuur en schoonheid niet iets met een grote of kleine K; de schoonheid van kunst en cultuur zit in zichzelf en heeft zich door vele diverse muzen laten inspireren – en dat is te zien! Mooi vind ik dat Gombrich ook stelt dat je de kunst en de schoonheid moet ervaren, dat je je ogen – je zintuigen – moet openen en met “eigen ogen” naar de werken moet kijken. Je eigen ervaring en gevoel opdoen en natuurlijk is het dan wel zo dat een beetje kennis van geschiedenis en kunst kan helpen.

Daar zie ik dan ook het grote belang van cultuureducatie! Over kunst raak je overigens nooit uitgeleerd dat is waar – maar een mooie basis meegeven is toch wel een minimale voorwaarde.

Het belang van kijken, op onderzoek uitgaan, willen ontdekken en je laten betoveren, dat is het heerlijke van kunst kijken en dat doe je als je kinderen laat kennismaken met kunst en cultuur middels cultuureducatie – genieten van kunst gaat niet vanzelf, daar heb je liefde en aandacht voor en van de kunst voor nodig en dan kan kunst je zeker tot een rijker mens maken.

Het is ook fijn dat er rondleidingen, toelichtingen en lessen worden aangeboden om te helpen bij het leren kijken en een aardig voorbeeld dat ik daarover hoorde is het volgende:

Studenten kregen de opdracht om 10 minuten aandachtig naar een schilderij te kijken en alle details te onthouden. Toen ze de vraag kregen welke kleur de lijst had wist niemand het antwoord. Wanneer je alleen naar de details kijkt mis je namelijk het overzicht.

Neem alle indrukken in je op, het totaal, de details, de sfeer en de omgeving en ervaar wat het met je doet.
(het waren overigens studenten medicijnen/artsen)

Je mijmert bij het kijken naar kunst even weg, even waren je gedachten niet bij de vergadering van morgen, de huiselijke en/of huishoudelijke beslommeringen of je relatie perikelen.... je kijkt, neemt het in je op en je aandacht wordt daardoor dermate geprikkeld / gevangen / gefascineerd dat er geen ruimte is voor andere zaken.

Je bent even in een andere – vrije – wereld.
Even los uit je eigen wereld en dan de tijd nemen en de kans krijgen om je gedachten en gevoelens de ruimte te geven.

Volgens hoogleraar Erik Scherder zijn gebeurtenissen/belevenissen (fascinaties) waar veel gevoel bij komt kijken, **juist** gebeurtenissen/gevoelens die beter beklijven in het brein.
De emotie die het oproept sla je op in je hart en je hoofd – bij wijze van spreken en dan is het zo dat ons verstand goed is voor de feiten en als je die feiten niet gebruikt worden ze vergeten

maar een indruk die je met je hart en hoofd opdoet vergeet je nooit.....

En één ding is duidelijk, op het moment dat je ervoor stond had juist dat kunstwerk je volledige aandacht en werd je erdoor gefascineerd.
Je krijgt en neemt de tijd en de kans om je gedachten de ruimte te geven.

Ook de kunstenaars zijn met elkaar in gesprek gegaan, hebben elkaar geïnspireerd en tonen ons nu daar de weergave van; dat roept emotie op, dat geeft betovering en fascinatie.

En niet ieder kunstwerk zal op dezelfde manier beleefd worden, dat heeft ook te maken met jezelf als toeschouwer en met je ervaringen van dat moment.

Soms kom je wel eens in een museum of op een expositie en dan vraag je je af bij het weggaan, wat heb ik nou gezien, wat heeft dit nou teweeggebracht, wat vind ik zelf, maar altijd is er sprake van een emotie, beleving, een gevoel over de schoonheid van het getoonde, het verhaal of het moment.

Je kunt ook zo geraakt zijn van ontroering dat je weggaat, het is te overweldigend.....

Voorbeeld: ik bezocht met mijn man Galerie Uffizi in Florence, hij wilde heel graag de zaal met de Botticelli's zien en op het moment dat hij al deze schoonheid zag was hij zo overweldigd, betoverd en ontroerd dat hij de Galerie direct daarna wilde verlaten...
Ik heb wel de hele Galerie doorgeakkerd.....

Terug naar onze 34 kunstenaars want.....Ik ben wel nieuwsgierig hoe de kunstenaars met elkaar aan het werk zijn gegaan, hebben ze naar overeenkomsten gezocht, hebben ze eigen grenzen of elkaars grenzen verkend of overschreden, want hoe graag we ook vrijheid van kunst, van kunstuitingen, van literatuur of poëzie willen en moeten bepleiten,

er is wel wat veranderd in de afgelopen jaren – het is “guurder” geworden.

Discussie over vrijheid van en voor kunstenaars woedt volop zoals.....

Een documentaire in Het Uur van de Wolf gaat in op het beroemde ezelsproces van Gerard Reve meer dan vijftig jaar geleden en onderzoekt hoe het vandaag de dag gesteld is met de vrijheid van de kunstenaar in Nederland.
De conclusie aan het eind van de documentaire is weinig geruststellend.

In de discussie over de vrijheid van kunst wordt gesproken over grenzen, zoals door Hans Teeuwen die stelt dat bij geloof – in zijn opvatting de Islam – een grens ligt en dat we inmiddels weten dat als je te ver gaat dat ernstige consequenties kan hebben.

Vrijheid van handelen is essentieel voor de kunstenaar en wat de kunstenaar laat zien kan zowel huiveringwekkend als verrukkelijk zijn – die vrijheid is nodig maar niet altijd aanwezig!

Lang heeft de kunst in dienst gestaan van het geloof en de kerk, de kerk was opdrachtgever en liet de meest prachtige versieringen en afbeeldingen maken; ook de Hofkunst, de kunst voor de rijken, heeft de prachtigste kunstwerken opgeleverd – meestal in opdracht.

Na de beeldenstorm werd dit anders, vooral in de 19e eeuw en zeker na de ontkerkelijking van de afgelopen eeuw heeft de kunst zijn eigen weg en waarheid moeten vinden.

Wat is cultuur en wat is kunst?

Cultuur is alles wat de mens voortbrengt, verbouwt, onderhoudt en vereert.

Elk mens brengt cultuur voort, produceert cultuur. Kunst is een product van cultuur. Kunst is niet de gehele cultuur maar een onderdeel daarvan. Cultuur is wat we voortbrengen, zonder meer. Kunst staat het dichtst bij de uitingen van onze individuele en collectieve identiteit.

Dat komt hier mooi samen in de diverse fascinaties.

Overigens over vrijheid nog het volgende; nieuwsgierig ben ik naar de expositie in de Fundatie in Zwolle over Vrijheid;

Hans den Hartog Jager heeft de vijftig belangrijkste kunstwerken uit de afgelopen vijftig jaar bij elkaar gezocht en beschreven.

Welke kunstenaars zijn belangrijk in de kunstgeschiedenis, kunnen tradities worden bijgesteld enz.enz.

Zijn boek Vrijheid is een grote viering van de kracht van kunst, kunst om over na te denken, kunst om van te genieten, kunst die prikkelt, inspireert en ja ook fascineert natuurlijk.

Hij laat zien dat er wel degelijk dingen veranderen in de manier waarop we kijken naar kunst én naar de wereld.

Ik ben als kijker gefascineerd door het produkt terwijl de kunstenaar met de kracht van de verbeelding al eerder in het proces van denken, ontwikkelen, broeden en broeden bezig is met zijn of haar schepping en om dat ook nog samen te doen lijkt me een hele uitdaging

Michelangelo noemde het werken aan een kunstwerk te vergelijken met een geboorte, er is vreugde en er is smart, eerst ontwikkelt zich iets van binnen, het broeit en broedt en dan de smart en de verlossing en de betovering door het resultaat.

Resultaten van hard werken, van inspiratie en fascinatie is hier te zien in de werken in de Bergkerk; het zal het tot meer samenwerking tussen kunstenaars leiden zoals hier getoond of blijven ze de avant garde van de samenleving, die blijven experimenteren met nieuwe vormen in de kunst.....

Dat is wel wat ik hoop!

Tot slot: mijn hoofd (en hart) zitten vol met nieuwe indrukken, gedachten en ik denk nu even niet aan die vergadering, die huiselijke en huishoudelijke beslommingen, die relatieperikelen of het komende werkoverleg – ik ben geraakt, ik stel mezelf vragen en probeert te ontdekken wat de kunstenaars gefascineerd heeft bij en in elkaar.... en waar het mij of jou fascineert.

En al mijmerend loop je naar buiten, vol van schoonheid, kleuren, beelden en je voelt je vrij in die beleving.

Dat is wat kunst met mij en hopelijk ook met u doet.